

**Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувачка ступеня доктора філософії Єрмоленко Ірина Володимирівна, 1999 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2022 році Київський національний університет імені Тараса Шевченка за спеціальністю 052 Політологія, працює фахівцем з питань молоді в КУ «Центр надання соціальних послуг» Сновської міської ради Корюківського району Чернігівської області, м. Сновськ, виконала акредитовану освітньо-наукову програму 052 «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету імені Тараса Шевченка від «25» червня 2026 року № 341-34, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Батрименка Олега Володимировича**, доктора політичних наук, професора, завідувача кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензентів -

Неліпи Дмитра Васильовича, доктора політичних наук, професора кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Петренко Ігора Ігоровича, доктора політичних наук, професора кафедри політичних наук філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційних опонентів -

Дерій Жанни Володимирівни, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри економіки, обліку та оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка».

Децюк Тетяни Миколаївни, кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри психології, педагогіки та філософії Закладу вищої освіти «Університет трансформації майбутнього».

на засіданні «10» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Єрмоленко Ірині Володимирівні

на підставі публічного захисту дисертації «Особливості молодіжної політики в сучасній Україні» за спеціальністю 052 «Політологія».

Дисертацію виконано на кафедрі політичних наук філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник – Олещук Петро Миколайович, доктор політичних наук, доцент кафедри політичних наук філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, що повністю відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) та містить нові науково-обґрунтовані результати, а саме:

Вперше:

- обґрунтовано систему критеріїв оцінки ефективності молодіжної політики в Україні, що включає п'ять взаємопов'язаних параметрів (інституційна сталість, політична участь молоді, репрезентативність, відповідність європейським стандартам, результативність програм) із додатковим інтегральним критерієм ресурсного забезпечення, що дозволяє здійснювати комплексну оцінку стану молодіжної політики на національному та локальному рівнях;
- здійснено політологічну періодизацію інституційних трансформацій молодіжної політики в Україні (1991–2025), що дозволило виявити закономірність циклічної реорганізації профільних органів влади як чинника втрати інституційної пам'яті та зниження ефективності молодіжної політики;

Удосконалено:

- розуміння подвійної суб'єктно-об'єктної природи молоді у молодіжній політиці шляхом обґрунтування критеріїв політичної суб'єктності молоді (рівень політичної активності, здатність до самоорганізації, участь у процесах ухвалення рішень), що набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни, коли молодь демонструє якісно новий рівень громадянської участі;
- порівняльний аналіз механізмів моніторингу та оцінки молодіжної політики в Україні та ЄС, зокрема через зіставлення адміністративно звітного підходу (Україна) із моделлю evidence-based policy та youth impact assessment (ЄС), що дозволило визначити конкретні напрями гармонізації;

Набуло подальшого розвитку:

- положення щодо переходу від патерналістської до партнерської моделі молодіжної політики в Україні з урахуванням впливу Революції Гідності (2014) та повномасштабної війни (2022) як каталізаторів трансформації ролі молоді від пасивного об'єкта до активного суб'єкта політичних процесів;
- аналіз мережевого характеру взаємодії суб'єктів молодіжної політики (держава, громадянське суспільство, бізнес, молодіжна інфраструктура, міжнародні партнери) як альтернативи вертикальній моделі управління у цій

сфері.

Здобувачка має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у фахових періодичних виданнях України (Категорія Б):

1. Єрмоленко І. В. Молодіжні ради як інструмент формування та реалізації молодіжної політики в Україні. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Випуск 45, с. 111-116.
2. Єрмоленко І. В. Роль молоді у формуванні молодіжної політики в Україні: виклики та можливості. Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право. 2023. Випуск №1(57), с. 78-83.
3. Єрмоленко І. В. Молодіжна політика: сутність та основні моделі реалізації. Науково-теоретичний альманах «ГРАНІ». 2023. Том 26, випуск 4, с. 51-56.
4. Єрмоленко І. В. Механізм формування молодіжної політики на рівні територіальних громад як чинник демократичного розвитку. Наукове фахове видання «Актуальні проблеми філософії та соціології». 2024. Вип. 47, с. 111-115.
5. Єрмоленко І. В. Молодіжний працівник у системі молодіжної політики України: процес становлення, функції та виклики. Науковий журнал «Літопис Волині». 2025, Випуск 32, с. 190-194.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти та офіційні опоненти та висловили зауваження:

Батрименко Олег Володимирович, доктор політичних наук, професора, завідувач кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна, без зауважень.

Неліпа Дмитро Васильович, доктор політичних наук, професор кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Авторці доцільно було б ширше використати сучасні кількісні підходи до оцінювання ефективності молодіжної політики та доповнити аналіз результатами власного емпіричного дослідження.
2. Порівняльний аналіз європейських практик молодіжної політики міг би бути більш деталізованим через залучення окремих кейсів держав-членів ЄС та оцінку можливостей їх адаптації в українських умовах.
3. Значна увага приділена інституційним аспектам молодіжної політики, тоді як питання впливу цифрових платформ, соціальних мереж та новітніх форм політичної мобілізації молоді могли б бути розкриті ширше. Цікаво почути думку авторки, як новітні форми політичної мобілізації впливають на формування молодіжної політики?

Петренко Ігор Ігорович, доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Перший розділ має назву «Особливості молодіжної політики як виду соціальної політики», авторське визначення трактує її як напрям публічної політики, а далі у тексті вона характеризується як міжсекторальна діяльність. Позицію варто узгодити: чи є молодіжна політика видом соціальної політики, чи самостійним напрямом публічної політики з міжсекторальним характером реалізації?
2. Робота базується виключно на вторинних даних – нормативних актах, статистичних матеріалах та результатах чужих соціологічних досліджень. Рекомендую доповнити дослідження хоча б одним блоком власної емпірики – експертним опитуванням або серією напівструктурованих інтерв'ю з представниками молодіжних рад, працівниками Міністерства молоді та спорту України, керівниками молодіжних центрів і активістами молодіжних організацій. Це підкріпило б третій розділ і перетворило запропоновані критерії з аналітичної конструкції на верифікований інструмент.
3. Неопераціоналізованість системи критеріїв. Таблиця 2 фіксує стан і виявлені проблеми описово, без шкал, індикаторів та порогових значень; не визначено також, як окремі критерії співвідносяться між собою і чи можлива інтегральна оцінка. Постає практичне питання: чи можна на основі запропонованої системи отримати порівнювані оцінки, скажімо, двох територіальних громад або двох періодів реалізації політики?
4. Європейський Союз як монолітна одиниця порівняння. У таблиці 3 та в тексті третього розділу Україна порівнюється з «ЄС» у цілому, тоді як молодіжна політика залишається компетенцією держав-членів і реалізується за принципом субсидіарності, а отже суттєво різниться від країни до країни. Наведені приклади Литви, Польщі, Німеччини, Фінляндії та Естонії мають ілюстративний характер: не обґрунтовано вибір саме цих країн і не застосовано єдиної схеми зіставлення. Рекомендую опрацювати 2–3 кейси за спільною матрицею, надавши перевагу країнам Центрально-Східної Європи зі схожою пострадянською траєкторією.
5. У таблиці 3 та в тексті третього розділу Україна порівнюється з «ЄС» у цілому, тоді як молодіжна політика залишається компетенцією держав-членів і реалізується за принципом субсидіарності, а отже суттєво різниться від країни до країни. Наведені приклади Литви, Польщі, Німеччини, Фінляндії та Естонії мають ілюстративний характер: Чи могли б ви обґрунтувати вибір саме цих країн?
6. Гіпотеза протиставляє нормативний та інституційний чинники ефективності, однак у роботі не показано, у який спосіб встановлено, що саме інституційна нестабільність важить більше за недосконалість законодавства. Цікаво почути думку авторки: на яких показниках ґрунтується цей висновок?
7. Розмежування ситуативного і структурного. Вплив війни на становище молоді описано переконливо, проте не розмежовано, які з виявлених проблем є похідними від воєнного стану, а які мають структурний характер і збережуться після його завершення. Крім того, поза увагою залишився демографічний вимір – скорочення чисельності молоді внаслідок міграції та

демографічної кризи, що є об'єктивним обмежувачем будь-якої молодіжної політики.

8. Трапляються орфографічні помилки у формулюванні гіпотези, а також у тексті, але ці недоліки не мають змістовного характеру. Нарешті, поділ кожного розділу лише на два підрозділи обсягом 20–25 сторінок ускладнює орієнтування в тексті – дрібніша рубрикація зробила б структуру прозорішою.

Дерій Жанна Володимирівна, доктор економічних наук, професор, завідувача кафедри економіки, обліку та оподаткування Національного університету «Чернігівська політехніка». Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. У роботі слушно наголошується на неоднорідності молоді та обґрунтовується доцільність виокремлення груп 14–18, 18–24 та 25–35 років. Цікаво почути думку авторки щодо критеріїв саме такого поділу та його практичного застосування в механізмах формування й реалізації молодіжної політики?
2. Авторка слушно визначає нестабільність інституційного забезпечення, переривчастість політики та втрату інституційної пам'яті серед чинників, що знижують її ефективність. Водночас у роботі представлено значну кількість суб'єктів, залучених до формування та реалізації молодіжної політики на національному й місцевому рівнях. Хотілося б почути думку авторки щодо можливості чіткого розмежування їхніх повноважень, відповідальності та механізмів координації?
3. У дисертації авторкою запропоновано систему критеріїв оцінки ефективності молодіжної політики. Запропонований підхід є безумовно перспективним, однак дискусійним залишається питання щодо подальшої операціоналізації зазначених критеріїв, зокрема визначення конкретних показників їх вимірювання, вагомості окремих критеріїв та можливості формування інтегрального показника ефективності. У цьому контексті виникає питання: яким чином запропонована система критеріїв може бути трансформована у практичний інструмент порівняльного оцінювання ефективності молодіжної політики різних територіальних громад або регіонів України?

Децюк Тетяна Миколаївна, кандидата педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри психології, педагогіки та філософії Закладу вищої освіти «Університет трансформації майбутнього». Оцінка позитивна, із зауваженнями:

1. Емпіричну базу роботи становлять переважно нормативні документи, статистичні матеріали та результати вторинних соціологічних досліджень. Для теми, де центральне місце посідає суб'єктність молоді та її реальний вплив на політичний цикл, доцільним було б доповнити дослідження власними емпіричними даними, а саме напівструктурованими інтерв'ю або кейс-стаді кількох територіальних громад. Це надало б змогу перевірити запропоновані критерії ефективності.

2. Запропонована система оцінювання включає п'ять основних критеріїв і додатковий інтегральний критерій ресурсного забезпечення. Проте в роботі не повною мірою операціоналізовано кожен критерій: не визначено систему вимірюваних індикаторів, шкалу оцінювання, вагу параметрів і спосіб інтегрування результатів у підсумкову оцінку. Подальша формалізація моделі перетворила б її з аналітичної рамки на придатний до практичного застосування інструмент моніторингу.
3. Порівняння України з європейськими практиками є змістовно важливим, однак поняття «європейська модель» у роботі подекуди використовується узагальнено. Молодіжна політика країн Європи суттєво відрізняється за рівнем централізації, роллю муніципалітетів, моделями фінансування та інструментами участі. Вибір кількох контрастних національних кейсів і чіткі критерії їх зіставлення дали б змогу точніше визначити, які практики можуть бути адаптовані в Україні, а які залежать від специфічного інституційного контексту.
4. У дисертації слушно наголошено на нерівномірній репрезентативності молодіжної політики та недостатній увазі до молоді із сільських територій, внутрішньо переміщених осіб і молоді з інвалідністю. Водночас інтерсекційний вимір цих нерівностей розкритий стисло. Його поглиблення дозволило б конкретизувати критерій репрезентативності й краще пов'язати його з принципом недискримінації та доступністю механізмів участі.
5. Вплив повномасштабної війни визначено одним із ключових контекстів дослідження, проте окремі воєнні трансформації молодіжної політики такі, як участь молоді у секторі безпеки й оборони, становище молодих ветеранів, довгострокова міграція, повернення молоді, реінтеграція та участь у відновленні, могли б бути структуровані як самостійний аналітичний блок. Це посилює зв'язок між заявленою актуальністю та прикладними рекомендаціями.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Єрмоленко Ірині Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради, доктор політичних
наук, професор

ПІДПИС ЗАСВІАЧУЮ
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР НАЧ
КАРАУЛЬНА Н.В.
14.09.2026р.

(підпис)

Олег БАТРИМЕНКО

